

پہ اور نو کپی
سندری

(شعري ٲولگه)

محمد اسمعيل يون

ٲٲٲٲ

Ketabton.com

پہ اور نو کپی سندری

شاعر

محمد اسمعیل یون

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

کتاب پڙندنه

په اورونو کي	د کتاب نوم:
	سندري
محمد اسمعيل يون	شاعر:
يون کلتوري يون	خپرندوی:
۱۰۰۰ ټوکه	چاپشمپر:
۱۳۷۲ ال کال	لومړی چاپ:
۱۳۸۷ ال کال	دویم چاپ:
	د شاعر
(۱۰)	پرله پسې نومره:
	د خپرندوی
(۱۰)	پرله پسې نومره:
ضیا الرحمن ضیا	کمپوزر:

نيوليک

مخ	سرليک	گڼه
۱	د دويم چاپ سريزه	۱
۴	سريزه	۲
۱۰	تاب	۳
۱۲	د ارواگانو سلگۍ	۴
۱۳	ساده قتل	۵
۱۵	د ژوند رنگ	۶
۱۲	سهوه	۷
۱۸	نامعلوم قبرونه	۸
۲۰	اسمان او ځمکه پوه دي	۹
۲۲	نيمه لاره	۱۰
۲۴	ستوري ستوري او بنکې	۱۱
۲۲	ماتي هيلې	۱۲
۲۸	د څلورو کلو شپې مې	۱۳
۲۹	د کفر رحم	۱۴
۳۱	کيسې	۱۵
۳۳	له ځانه سره جنگ	۱۶
	لکه وختونه چې وختونو کې مري	۱۷
	۳۵	
۳۲	وينې تخيل	۱۸

۳۸	د شعر په پاڼو	۱۹
۴۰	زهر	۲۰
۴۲	دا په کومو سترگو گوري!	۲۱
۴۳	بری که نابری	۲۲
۴۵	سپېڅلی غرور	۲۳
۴۷	د سپینو خولو پرڅپي	۲۴
۴۹	د اوبنکو سباوون	۲۵
۵۱	زهرجنه خندا	۲۶
۵۳	د خندا وزرونه	۲۷
۵۵	امام شکرونه باسي	۲۸
۵۷	د اور په جېل کې	۲۹
۵۹	پورنی	۳۰
۶۱	درنا حورو!	۳۱
۶۳	د زهرو فصل	۳۲
۶۵	چاویل چې د گلونو ښار به وړان شي؟	۳۳
۶۷	ولولیز پسرلی	۳۴
۶۹	د اوبنکو احرام	۳۵
۷۱	اودگلو د سندرو اتني بیا له سره وړان شو	۳۶
۷۳	یوجانان او یو جام	۳۷
۷۵	خواره خواره زخمونه	۳۸
۷۷	د ستورو قافله	۳۹
۷۹	مړاوی جانان	۴۰
۸۱	دسمال	۴۱

۸۳	د مینې پیغمبر	۴۲
	د سرو تپونو کان	۴۳
	۸۵	
۸۷	د پانو مومن	۴۴
۸۹	د صراط پل	۴۵
۹۱	د جام جنازه	۴۶
۹۳	د سندرو په وزرونو	۴۷
۹۵	شهید غرونه	۴۸
۹۷	څلور شپې	۴۹
۹۹	ستوري لمرونه	۵۰
۱۰۱	د روح سپېڅلی زور	۵۱
۱۰۳	د شعر پری	۵۲
۱۰۵	سندریزه ورمه	۵۳
۱۰۷	د شعر حجاب	۵۴
۱۰۹	د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه	۵۵

ددې ټولگې پر دويم چاپ خو خبرې

((په اورونو کې سندرې)) زما د شعرونو دويمه ټولگه ده چې پر ۱۳۷۲ل کال په پېښور کې چاپ شوې ده. په دې ټولگه کې اکثره هغه شعرونه راغلي، چې ما د خپل تحصيل او تر

هغه وروسته د

تنظيمواکي پر مهال

ليکلي او يو خو داسې

شعرونه په کې هم شته

چې د طالبانو د واکمنۍ د

لومړيو کلونو په بهير کې

ليکل شوي دي. دا ټولگه

هغه وخت د هېواد د تکره

شاعر بنـاغلي

عبدالمالک بېکسيار په

زيات ټينگار او مالي لگښت خپره شوه، که د هغه ټينگار نه وای، نو دا ټولگه ما هغه مهال نه خپروله. له هغه وخته بيا تر دې دمه زه پر يو لړ کلتوري، سياسي او ټولنيزو چارو دومره مصروف شوم، چې زما شاعرۍ ته يې ډېر زيان ورساوه. شعر

يو تقدس دی، زیات زهد، تقوا و خلوت ته ضرورت لري، له سياسي او ټولنيزو کارونو او په دې لاره کې له پرتو دېوانو او لېوانو سره، د شعر ملکه، الهه او پرنښته يو ځای منزل نه کوي او نه د شعر بڼکلا د سياست له بدرنگيو سره غاړه غړې حرکت کوي، نو ځکه که څوک غواړي يوازې شاعر پاتې شي، بايد دې، چې خپل ذهن او قلم پر نورو گڼو کارونو مصروف نه کړي. د شعر بڼا پېری يوازې زهد، بڼکلا او تخيل مني؛ له نورو گڼو چارو سره يې کار نه شته. په همدې خاطر څومره چې زما نور کارونه د بېرېدل، د شعر بڼا پېری راڅخه مرورېدلې او لرې کېدل، خو بيا به هم کله په خوب او کله په وينښه راتله او زما د ذهني روزگار د ارامتيا سبب به کېدل او روحي ستړيا به يې رانه وړله. تردې ټولگې وروسته مې کله کله شعرونه ليکلي دي، خو دومره لانه دي، چې د يوې بلې ځانگړې شعري ټولگې بڼه خپله کړي.

زه هم په شعر پسې منډې نه وهم، کله چې دا بڼا پېری خپله راشي، نو بيا ورسره د زړه خواله کوم. هر کله چې زما شعرونه د بلې ټولگې تر کچې ورسېدل، بيا به يې د يوې ځانگړې ټولگې په توگه چاپ کړم. تردې ټولگې وروسته ليکل شوي شعرونه مې ځکه په دې ټولگه کې رانه وړل، چې دا ټولگه د خپل زمان او مکان د حالاتو انځورنه کوي او نور وروستي شعرونه د

خپلې زمانې رنگ لري، نو ځکه مې دا ټولگه د خپل هغه وخت
د ارزښت او اهميت له مخې په خپله بڼه پرېښوده. په شعرونو
کې مې هم ورته هېڅ گوتې نه دي وهلي، يوازې هغه چاپي او
املايي تېروتنې چې په تېر چاپ کې وې، هغه مې ترډېره حده
سمې کړې. گرامري سمون خو هسې هم پر شعريا نظم د پوره
تطبيق وړ نه دی، نو هغه مې له خپل معمول حالت سره سم
پرېښود. نورې خپلې خبرې نه اوږدوم او تاسې قدرمن، ددې
ټولگې لوستو ته رابولم.

په درناوي

پوهندوی محمد اسمعيل يون

کابل-افغانستان

ارگ؛ د جمهوري رياست ودانۍ

۱۳۷۸ل کال د سلواغې ۲۱مه

سریزه

د یو مات ژوندون کیسه ده، ژرغونې شانتته ژاړي
نیمه مړه نیمه ویده ده، ژرغونې شانتته ژاړي

او دا کیسه د یو یون کیسه ده، د یو ژوند کیسه ده او زموږ د
زمانې د یو ژوندي تاریخ کیسه.
دا کیسه د هغو غمجنو شپبو کیسه ده، چې د ښار واټونه بیا
له سره او په نوي ریتم جوړېږي...

...

کوڅه کې شور شو او هاها شوه کوڅه ښکته شوله
د ښار واټونو کې د ښنگو او د چرسو واټ شو جوړ
په یوه نوي ریتم
او بیا ښنگیانو دورې پورته کړې له خپلو ولو
پېغله یې گډه کړه برېنده لکه سپینه او معصومه
سپوږمې...

دا کیسه د هغو شپو او ورځو کیسه ده، چې د تقلبي قدرت
پر گدی ناست امام د وطن د مرگ تسبی تېروي او شکرونه
باسي:

...

او د عطار له هټۍ نه راځي د عطرو او لونگو د
وړمو رنگین رنگین تخیل

اوس هر ما بنام له شپږ پوریزو خونو

پېغلي د خپلي حیا روح سپاري

د خدای (ج) د پربنتو گوتو ته

او د سپېڅلي ځمکې غېږې ته پناه وروړي

خو امام ناست د هوس په مرمرینه خونه

په خپلو گوتو د وطن د مرگ تسبی تېروي

او د قدرت د جنون

د خوږو میو په ډنډونو کې بر بند لامبي

او د ژړا پر ځای شکرونه باسي.

د دغو ټولو کیسو، شپو او ورځو شپو تر شا یو حساس او

نوبتگر قلم چلوونکی ولاړ دی، چې په سرو اورونو کې یې هم

د قلم نېغ سر چا ته نښکته نه شو او د مرگ او ژوند په اورنیو

شپو کې یې هم د وطن سندرې وویلې او بڼه په خوند یې وویلې.

هغه لا تش اسمعيل و او يون يې لانه وو پيل كړی، چې د كابل په سپيرو كوڅو كې زما ورسره اشنایي شوه، زه چې هر ځلي د اسمعيل نوم د ده په غياب كې ياد كړم، نو بيا مې يو په تنه خوار، وچ كلک او ځيرک زلمی، د بنوونځي درې څلور كتابه په يوه اخبار كې راغبرگ په تخرگ كې نيولي نېغ سترگو ته ودرېږي.

اسمعيل ټيک هماغه شان چې اسمعيل (ع) له خپلو پښو څخه د زمزمود او بوچيني راوڅوتولې، له خپلو خلاقو گوتو څخه د نوبت ويالې راخړوبوي. دی ددې په څنگ كې چې زمور د وطن د څلور كلنې ملي غميزې انځورونه كاري، خو شعر ته د تعهد او نوبت مساله يې هم له ياده نه ده ايستلې:

د زرونو زورو مو دلبرانو لوت كه
لكه وطن چې رهبرانو لوت كه

د تاد شونډو قهر زما زړه وپروى نه شي
دا روس كله كوى شي له افغانه سره جنگ؟

د يون په دغه ارزښتناك زيار كې يوه بله د يادولو وړ خبره د ټيپې او ازاد شعر د انډول ده، سره له دې چې دغه كار د يون په ابتكار كې نه شي راتلاى او ترده دمخه زمور نورو ليكوالو هم دغه كار كړى دى، خو په كوم انداز كې چې يون ټپه او ازاد

شعر سره غاړه غړۍ کړي، زما په خيال زموږ په معاصر ادب کې به يې بېلگې کمې وي، د بېلگو له راوړلو څخه يې په دې نيت تېرېږم، چې نه غواړم ټول کتاب يو ځل په سر يزه کې په لوستونکو ولولم. د يون په شعر کې د زياتو بڼکلاوو څخه يوه دا هم ده، چې هغه هره خبره لکه هماغه شان چې د وخت او حالاتو ضرورت دی، نېغ په نېغه او رسا کوي، گيلې او مانې يې رسا د نښې منع ولي او د پښتني ټولني نيمگړتياوې د يوه حساس نقاد په شان راوباسي او د خلکو مخې ته يې ږدي:

چاوي يو قام زرو ته وکړه سجده
ما ته خو لږ او بر پښتون بڼکاري

...

دهېڅ مغول لښکر مې د زړه بڼار کې پلي نه دی
شمشاد په وينو سور يمه خيبر وژلی يم

د زړه رڼا مې سره په وينو شوله
د هغې دغې عقيدې په نامه
له مرحوم استاد روحي سره مې د ځاني خبرو په ترڅ کې له
خدای بښلي څخه دا خبره زده کړې وه، چې ويل يې: دهېڅ يوه
شاعر ټول شعرونه اوله درجه نه وي.

د همدې خبرې په استناد بايد وويل شي، چې د يون په دغه
جونگ کې د گوتو په شمېر دويمه درجه شعرونه هم راغلي،
وگورئ د صراط پل، دسمال، زهر.

خو دا خبره په دې مانا نه ده، چې گوندي د يون شعري يون پر
همدې حای ولاړ دی، يون حوان شاعر دی او لا خود خپلې
شاعري، د لومړيو واپتونو لاروی دی، هغه به لا نور واپتونو
وهي او يون به کوي او د پښتو پر لمن به د ډېرو داسې گلو کر
کوي، چې په وړم او رنگ يې د خر خادري پښتون د ژوند پر
شاړه کرونده د هيلو غوتې راسپري.

که د پښتو ادب ټيکه داران مې په کفر محکوم نه کا او دا
اجازت راکاندي چې د خپل ادب (پښتو ادب) پر لمن مې يوه
پيش گويي وکړم، نو بايد ووايم چې زه له گران يون څخه دومره
هيلې، غوښتنې او د خلاقو کارونو انتظارونه لرم لکه څومره
چې خدای بښلي علامه عبدالحي حبيبي صاحب کړي دي. زما
دغه خبره به هېڅکله هم په دې مانا نه وي، چې گوندي ما به د
علامه صاحب شان ته خدای (ج) مه کړه په کمو سترگو کتلي
وي.

يون زموږ د زمانې د تاريخ يوه پاڼه ده، که څوک يې مني او
که نه؟ زه ورته برياليتوب، په خروارونو تخليقي کار او
بڼپرازه ژوند غواړم.

عبدالمالک بېکسيار

کوپنهاگن-ډنمارک

۱۹۹۷، د جون ۱۸مه

تاب

زما په اسو پلو ستا په نازونو تیره کېدو
په یو، وایه اشنا که په دوه گونو تیره کېدو

زما ساده ملگرو، ای په یو نظر مینو!
لږ ټینگ شی چې د بڼکلو په مکرونو تیره کېدو

منو د معشوقو د اداگانو تاب مونه شته
خه لویه قرباني ده چې په زړونو تیره کېدو

زما او ستاد سترگو جنگ پخوا ځنې عادت دی
نوڅه که اوس په دروغو په جنگونو تیره کېدو

بس یو ځل مې د شونډو په خوږو کې روح اوبه که
منم پس له هغه به د لوزونو تیره کېدو

یو چا په گونگوسيو ورته غوږ کې داسې ووي:
راځه دیون د هیلو په قبرونو تیره کېدو.

۵/۴/۱۳۷۰

کابل

د ارواگانو سلگی

خلک خو وایي چې اولاد
د مور او پلار د زړه د مینې د باغ
تنکي گلونه دي چې مړاوي شي او ورژېږي
نو زړونه هم مړاوي شي ورژېږي.
خو ما نه هېچا هم ونه پوښتلې،
چې ستا د گرانې نازینې مور د هیلو،
امیدونو ارواگانو چې سلگی وهلې،
او ستا د پلار د جنازې د وینو رنگ کت چې،
د کلي منځ کې،

له تانه پټ تېرېدو،
نو تا د لوی دېوال تر شا،
خومره په زوره زوره وژرلې؟!

۲۸/۱/۱۳۷۰

د کوچني اختر دویمه، کابل

ساده قتل

د سپينو اوبنکو نور وای وړېدلی وړېدلی
د چا په سوو زړونو توپدلی توپدلی

افسوس د نرمې غېږې په خوږو کې دې تاو نه کړم
اسمان خوبه څه نه و غورځېدلی غورځېدلی

دا څومره ساده قتل و چې بې اوره دې مړ کړم
تر شونډو دې وم کله رسېدلی رسېدلی

څه گرمه پاچاهي به وه د جوجو او ماجوجو
که مخکې يې قاف نه وای ودرېدلی ودرېدلی

د تاد خوږې مینې ټول خواږه پر ما حرام دي
پر زړه باندي که نه وم لگېدلی لگېدلی.

۱۳۷۰ ال کال

د ژوند رنگ

لکه د شپې په زړه کې
چې د سهر د وړمو پانې
شونډې و سپرې موسکې شي
او رڼا د خپلو سرو مرغزلینو وړانگو
د شال وربنمین پلو پر حمکه خور کړي
نو ورځ زرغونه شي ترې
او بیا د ورځې د بنکلا د پرېشانۍ له سجدي
د شپې روح وټوکېږي.
داسې مې ژوند کې د غمونو د جام
له پیماني څخه خوښي جوړېږي
او د خوښیو د خدا د غرو له څوکونه مې
غم څاڅي
او د ژوند پانوته مې رنگ ورکوي.

۲۸/۱/۱۳۷۰

د کوچني اختر دویمه - کابل

سهو ه

ډېره بڼه شوه چې په خلكو كې رسوا شوم
نه د ځان شوم نه د زړه او نه د تا شوم

ستا د شونډو د سپرلي د بوډۍ ته
په ژړا كې گلې څنگه په خدا شوم؟

ددې سترگو په خوږو كې دې څه روح و؟
چې يوه شېبه كې خو ځلې پخلا شوم

تردي زيات د نهيليو ماتم څه دي؟
دهغي ډولۍ چې تله نوپه ژړا شوم

د غمونو او دردونو دې دنيا ته
لويه سهوه زما دا وه چې پيدا شوم.

۲۱/۸/۱۳۷۰

کابل پوهنتون

نامعلوم قبرونه

که یوه ښه گېډۍ د گلو کرمه جوړه د زړه باغ کې
د احساس له پاڼو
او د وربښمین حسن خلا ته یې د زړه د عاطفې د اوښکو ستوري،
لکه سپین څاڅکي د سهار د پرځې ونڅوم
لاړ شم د کلي هدیرې ته!

نوبه د چا پر قبر کېږد مه د گلو گېډۍ؟
د چا د قبر توغ به و موبنم په خپلو سترگو؟
د چا له شناختې نه به تاوه کرم د زړه د ارمانونو لمبه؟

د چا د قبر د سپېرو خاورو سپېره گردونه
به د ماتم ماتم ژوندون پر تندي باد کړمه
په لپو لپو؟

قبرونه ډېر دي

هديره ډکه ده

خوزه د خپلې نازولې مور او پلار قبرونه
نه پېژنم.

۲۹/۱/۱۳۷۰

د کوچني اختر دويمه - کابل

اسمان او حَمکِه پوه دي

عقل رنخورو؟
د سورکي بڼکلا د شونډو په خوږو يې
د زرگي د ارادې مزي ترلي وو ټول
احساس يتيم و
زنګولې يې د خپلو بڼو ټال کې
ځلېدونکې او بڼکې
غيرت په وينو رنگ و
د کلي رنگه برک الوتې وه
يو وهم خورو ،
هېڅوک هم پوی نه شول چې څه وشولو
يو ازې شنه اسمان

د خپلو رڼو سترگو
د رڼو او بڼکو له ستورو څخه
هر څه چې و شول هغه وليدلو
يوازې ځمکه پوه شوه
چې زما د زړه د ارمانو د وطن
څومره بې شمېره جنازې يې
زړه ته ننوېستي.

۳/۳/۱۳۷۰

نیمه لاره

پری مې ږدی چې دود شم د ارمان په نیمه لاره
داسې چې پرې ایښی یم جانان په نیمه لاره

زما د خوږې مینې نو په دې کې گناه څه وه؟
سپړلی چې رانه لوت کړلو خزان په نیمه لاره

اشنا شونډې غونچه کړه سترگې جام اننگي مینه
زرگی دې رانه وړی دی ارزان په نیمه لاره

د کومې مینې غچ و او د کوم سرود بدل و؟
یوازې چې دې پرېښودم حیران په نیمه لاره

هېچا د زمانې د مکرزیر او بم ونه پوښت
دې یون خو ورته څیرې کړې گړېوان په نیمه لاره.

۱۸/۸/۱۳۷۰

مرکزي لیلیه، کابل پوهنتون

ستوري ستوري اوبنکې

که د رانه زړه د ((پوهنې)) د ځوانۍ د ځوانو هیلو خندا
د گل د شونډو د عطرونو سیند کې تاوه کړي
د خپلو ارمانونو لمبه
او د احساس له پانو پانو څخه جوړه شي ډولۍ د ژوندون
عاطفه سور او زرغون شال شي پرې راوغوړېږي
ته لکه سپینه سپوږمۍ ځلې په کې
سپرلی د ټول کلي کوڅې او لارې ووينځي په خپلو وږمو
او لمر د ټول طبیعت زړه ته په سجده کړي
خپلې نرمې وړانګې
د کلي لړ او برگو درکې د منگیو اتیونه جوړ شي
اوزه تر شلو کلو وروسته،
څنې غوړې کرم د (چا) د اتنگو په خولو
د وریت احساس د دنګو غرو د مست کوچي په شان یې

د خپل او ازل له ترنمه سره
په ولو ونځوم
او ستا ډولۍ ته اوږه ورکړم د زړگي په قوت
څومره به بڼه وي چې نور خاندي د هوس په شونډو
او زه له ډېرې خوښۍ
ستا د ډولۍ له هره گامه سره
په لپو لپو ستوري، ستوري او بڼکې تويې کړمه !!

۲/۳/۱۳۷۰

کابل

ماتي هيلي

زړگي به په کې وران شي که ځيگر به په کې وران شي
زما خوبه دا دواړه ستا نظر به په کې وران شي

زما د غيرتو او ستاد حسن د بنمني کې
مورچل وايه اشنا او که گودر به په کې وران شي

د شونډو د سپرلو پاني دې مه رپوه ياره
زما د ماتو هيلو جوړ لښکر به په کې وران شي

د ظلم او وحشت د پخلاينې په اتڼ كې
لويان به نور هم لوى شي درپه دربه په كې وړان شي

راځه ديون د هيلو په زړه مه اړوه خاورې
د (هغې) معشوقې د پل اثر به په كې وړان شي.

۱۵/۸/۱۳۷۰

مرکزي ليليه، کابل پوهنتون

د څلورو کلو شپې مې

د يو ځوان عمر خپه مې

اسوپليو رانه دود کړه

د څلورو کلو شپې مې

د کوم چارو ژه نيولي غوندي شمار کړلې په گوتو

ددې دومره عمر پانېو د رڼو سترگو انځور کې

مې هېچا ته هم ونه ويل،

چې کوم رنځ مې په زړه ناست دی؟

د چا حسن مې څښي وينه؟

چا مې وړی زړه په مينه؟

۱۴/۲/۱۳۷۰

نصرو کلا - بگرام

د کفر رحم

د لسو کلو درد مې له دې قام نه تپوس وکړئ
زما د وچو شونډو بیا له جام نه تپوس وکړئ

د کوم هوس په زړه کې سوز او درد د مینې گورئ
د سوز او درد اثر له ما ناکام نه تپوس وکړئ

احساس مې راته رپي چې یار خاندي او زه ژاړم
د حال ژوندون خودادی له انجام نه تپوس وکړئ

د یار له شونډو مه پوښتئ زما زړگي ته گورئ
د کفر به خه رحم وي اسلام نه تپوس وکړئ

زما په گودرو کې چې د چا اسونه تېر شول
سهر پرې خبر نه دی له ما بنام نه تپوس وکړئ

يو يون په لويه لاره مينانو ته دا ووي:
که غواړئ ژوند مو اور شي ما بد نام نه تپوس وکړئ.

۱۹/۸/۱۳۷۰

مرکزي لیلیه- کابل پوهنتون

کيسې

د انگارد سرو بخرو
د وهمونو ژوند نه وروسته
د جنت د شنه انځور کلي ته لارم
د مرموزې چوپتيا سيوري و
د دنگو کلاگانو
او د ونو د شنو پاڼو
پر زخمونو غورېدلې
خو د زړه له درد نه جوړو
فريادي او بنکو کې ماته

ددې دنگو کلاگانو
دنگو دنگو د بوالونو
او د شنو تاکنونو پاهو
د رازونو او رمزونو
غیرتونو او ننگونو
ډېرې ډېرې کیسې وکړې
ډېرې ډېرې...

۱۳۷۰ کال
نصرو کلا - بگرام

له ځانه سره جنگ

بېگانه مې خوب کې وکه له جانانه سره جنگ
زړگي مې گنې وکه له ارمانه سره جنگ

قربان دې له بنو شم ته مې وله زه به خاندانم
کوم چا دی کله کړی له خپل ځانه سره جنگ؟

د تاد شونډو قهرزما زړه وپروې نه شي
دا روس کله کوی شي له افغانه سره جنگ

په شا چې کله گوري نو په موسکو شونډو گوره
اشنا پښتانه نه کړي پښېمانه سره جنگ

کوم خوک مې دا زرگي د عاطفې په اوبو وينځي
د نفس اورونه وژني کړي گرپوانه سره جنگ

يو (يون) هم د همغوله لښکرو سره يو شو
چې سپين سباوون غواړي کړي زمانه سره جنگ.

۲۴/۸/۱۳۷۰

مرکزي ليليه- کابل پوهنتون

لکه وختونه چې وختونو کې مري

لکه وختونه چې وختونو کې مري
او زمانه لکه سرزوری پښتون
پر مخه درومي د مرگي غېږې ته
او شاته نه گوري د ميو او گلابواتي
داسې مې روح او د زړگي پردو کې تاوه مينه
ستا قدمونه څاري
ستا قدمونه...!

۲۷/۷/۱۳۷۱

کابل

وينې تخيل

د يومات ژوندون كيسه ده ژرغونې شانته ژاړي
نيمه مړه نيمه ويده ده ژرغونې شانته ژاړي

د سندرو وزر مات شو تخيل نه وينې خاخي
په ماتم كې ننداره ده ژرغونې شانته ژاړي

د غمونو ډزې وشوې د شيرنې په كوڅه كې
د فرهاد د مرگي شپه ده ژرغونې شانته ژاړي

ولوليزو شېبو وړان كړ د روښان تفكر څلى
د فكرونو جنازه ده ژرغونې شانته ژاړي

راته بنکاري هندو کش کي مغوليزه شمله هسکه
تیتته شوي تاتره ده ژرغوني شانته ژاري

د تورانو ژوبلورود ملالو بنگري مات کړل
پښتنه لمبه سره ده ژرغوني شانته ژاري

ستا د شونډو پانې چپرې خوک د اوبنکو په تاو وينځي؟
د احساس پاتي ايره ده ژرغوني شانته ژاري.

۱۰/۴/۱۳۷۱

کابل

د شعر په پاڼو

نن دې په سترگو کې پرون بڼکاري
لکه په مرگ کې چې ژوندون بڼکاري

بيادې د زړه لسه ارادې نه خلاف
څنگه په شونډو کې پاڅون بڼکاري

زما احساسه-فکره ويلې نه شې!
درته د زور او زرت پرون بڼکاري

نورد بڼکلا په سيند کې پورې وتل
پښتون پر ماته کښتۍ ستون بڼکاري

زما د گل وطن د شعر په پاڼو
نن هم د سرو وینو مضمون بنکاري

چا وې یو قام زرو ته وکړه سجده
ماته خو لرو بر پښتون بنکاري

د زړه پېښلیک مې یاره څه له گوري؟
په هره پاڼه کې شېخون بنکاري

منم پښتو مې ځنکدن نه مني
که بر سکون شو نو لږ (یون) بنکاري.

۲۷/۷/۱۳۷۱

کابل

زهر

زړه مې نرۍ نرۍ خوږېږي د چا مينو باندي
خومره بې رحمه طاعون اوري گلورينو باندي

پام پرې گوزار د گل د پانو چپرې هم ونه كړئ
مالويه كړې خپله مينه او بنكو سپينو باندي

ما خودې سترگو كي د زړه وطن بنگلا كتله
چاوي (سقاو) زهر به خنبي شونډو شيرينو باندي

خومره توپير دي د مينو او قاتلو ترمنځ
موره پر مينو نه مېرېږو دوي پروينو باندي

مینه تباہ شوه احساس دود شو بنکلا وسو خېده
اوس د بنکلا سندرې نه لگي غمگینو باندي

چا وې د گل وطن قاتلو ته دې هېڅ ونه وې
اوبنکې مې اوري د وطن پر قاتلینو باندي

د اور پر لیکه سوي يون په لپو لپو ژړل
وي د وحشت تناب حاکم شو زړو ور بنمینو باندي.

۳/۳/۱۳۷۲

الینگار-لغمان

دا په کومو سترگو گوري؟

تا خو وي چې زما دواړه سترگې ستا دي
په کې گوره د خپل مات ژوند
د رڼو او بڼکو د هیلو انځورونه
د سباد امید ستوري
د خوږمن زړگي اهوڼه.

تا خو وي: ((زما په سترگو کې دې گل شي
که به یې ستا په مینه بل ته غږومه))
خو اوس ای د مینې څړیکې!
د بڼکلاد سپوږمۍ وړانگې!
دغه نوی پسرلی چې:

ستا په زلفو کې یې وټومبل گلونه
تا یې وټومبل په مینه
په لاسونو کې لاسونه
دا په کومو سترگو گوري؟

کابل

بری که نا بری

منم زما که دې سرور مات کړ
ستا د بنکلا مې هم غرور مات کړ

لږ خومې سترگو ته په ځیر شه اشنا!
چا د لوزونو کوه طور مات کړ

مغولہ خیالہ! په سجدہ شه راتہ
خوشال زرگی مې رنتبور مات کړ

تامې په زړه د اور باران وراوه
ما دې په سترگو کې د عشق نور مات کړ

دا دې بېری که نابېری وبولم؟
چې په خپل لاس دې خپل منصور مات کړ.

۱۵/۵/۱۳۷۲

کابل

سپېڅلی غرور

چا وي د ژوند سپرلي ته دې په کمو سترگو گورم؟
پخوا که په رڼو و اوس په نمو سترگو گورم

د تاد شونډو پانې چې غورېږي او موسېږي
دازه ورته محبوبې په شبنمو سترگو گورم

قربان د داسې مينې د غرور له سپېڅلتيا نه
چې خپل رقيب ته گورمه په برمو سترگو گورم

دا خو ځلې دې را کړل سترگو سترگو کې زهرونه
دې سترگو ته دې نور خو په پرچمو سترگو گورم

په دې وړانه کوڅه کې مې ځيگر او زرگی مات شول
خو اوس هم ورته ياره په صنمو سترگو گورم

زما د زړه چينه کې د عشق اوږدې لگېدلې
نو ځکه ټول جهان ته په همدمو سترگو گورم.

۱۶/۵/۱۳۷۲

کابل

د سپينو خولو پرڅپې

ياد خو به دې وي؟
چې يوه ورځ مې ستا په سترگو کې
د هيلو گلان يو يو ټوکولو
لاس مې ستا په لاس کې کېښود
ټول وجود مې سره لمبه شو
ستا په زنه کې راټولې شوې
د سپينو خولو پرڅپې
ما په خپلو دواړو سترگو
په کې وليد

د خپل مات برخليک سيوری
ستا د مخ خولې مې وچې کړې په خپلو اسو پليو
خو زما له سترگو اوس هم
سرې او سپينې او بنکې څاڅي.

۲۲/۵/۱۳۷۲

کابل

د اوښکو سباوون

د زړونو زور مو دلبرانو لوت که
لکه وطن چې رهبرانو لوت که

زما قاصد ستا په کوڅه کې اشنا!
په رڼا ورځې رقيبانو لوت که

د عاطفې د بند د گلونو لښکر
خزان لوت نه کېر باغوانانو لوت که

رېبه! د تاد د دين روښانه خراغ
پر دين مينو پتنگانو لوت كه

زما د ټول عمر د هيلو سپرلي
د كلي ټولو مشرانو لوت كه

د معشوقې د مخ د مشكو كاروان
تر غلولاړنه شو كاروانيانو لوت كه

د اسمعيل د اوښكو سپين سباوون
شاوخوا ټولو اشنايانو لوت كه.

۱۹/۵/۱۳۷۲

كابل

زهرجنه خدا

خه د احساس خه د جذبي په نامه
خواني مي لاره د هغي په نامه

د وينو جام مي نخوي پر شونډو
د تاد شونډو د كعبې په نامه

د زره رنما مي سره په وينو شوله
د (هغي) (دغي) عقيدې په نامه

د توپانيزو اسو پليو لښکر
سترگو دې لوت کر د جرگې په نامه

د زهرجنې خندا شنه پسرلي
پر موربه اوري د وعدي په نامه

اوبنکې مې څښلي اسو پلو کې لامبم
دار ته مې بيایي د نشې په نامه

۱۴/۹/۱۳۷۲

کابل

د خدا و زرونه

په فرهاد فرهاد زړگي مې د اورونو پرېشاني شوه
په شیرین جنت وطن کې چې مې جوړه سقاوي شوه

د منصور عقل لمبه به څنگه پانې شي د مینې؟
د سپین دېو منطق کې ډوبه د عشقونو پاچاهي شوه

د احساس پانورژېرې، د عطرونو وړموزارې
سندريزو ولولو کې پابندي په پسرلي شوه

د خندا وزرې پرې کړې، د گلونو غاړې غوڅې
د ژړا په اور کې کښې عقیده مو اسلامي^(۱) شوه

عقله څنگه ورته رېږدې؟ ورته جگ کتلی نه شې!
ستا رڼا کې د غلو څنگه کامراني شوه کامیابي شوه

ای د اور په میوو مستو د عشقونو سپینو ستورو!
د ظلمونو شپه رڼا کړې گڼې ختمه زندگي شوه.

۱۵/۹/۱۳۷۲

کابل

---

^(۱) هغو کسانو ته اشاره ده چې په غلطه، اسلام د غم دین معرفي کوي

امام شکرونه باسي

د گلو بنار لمبه لمبه شو

او د چتو پېغلو

له سپينو سپينو مړوندونو نه د وینو لمبې دارې وهي

د بنار واټونو کې گزمه گرځي د وهم دېوان

او گرځوي پردواړو ولو د مرگونو ډالۍ

په څلور لارو کې دي جوړې هديرې د ژوندون

هره کوڅه د بنار رنگ شوې ده په اوبنکو وینو

اوس د بنگريو بازار سوی دی د غم په لمبو

او د شنو، سرو، سپينو بنگريو پرځای

د رنگارنگه کارتو سونو درمندونه جوړ دي

او د عطار له هتۍ نه راځي د عطرو او لونگو د وړمورنگين

رنگين تخيل.

اوس هر ما بنام له شپږ پوړيزو خونو

پېغلې د خپلې حيا روح سپاري
د خداى (ج) د فرېنتو گوتو ته
او د سپېڅلې ځمکې غېږې ته پنا وروړي
خو امام ناست دى د هوس په مرمرينه خونه
په خپلو گوتو د وطن د مرگ تسبيح تېروي
او د قدرت د جنون
د خوږو ميوو په ډنډونو کې بربنډ لامبي
او د ژړا پر ځاى شکر و نه باسي.

۱۲/۹/۱۳۷۲

کابل

د اور په جبل کې

په اوښکو لوند په وینو سور قسمت
زما په برخه شو منصور قسمت

چا وې د ناز غرو ته دې سرتیتوم؟
درته تیت کړی یم مجبور قسمت

هراسو بلی مې شي پرهر په شونډو
په زړه مې لوبې کړي ناسور قسمت

ددې تپي وطن گزک زخمونه
کله جوړېږي په رنخور قسمت

زه پري گلان، دى پرمازهر شيندي
ماته جوړ شوى دى تريبور قسمت

خواني مي تپره كړه د اور په جپل كې
بدل مي نه كړ رنتبور قسمت

د سره دوزخ د لمبو تاو منم خو:
جنت كې نه غواړم مزدور قسمت.

۱۵/۱۱/۱۳۷۲

تېمرگره-دير

پورنی

هغې د ژوند پانې کړې ژبې د جانان د پسرلي په هیله
هغې د خپلې فرېنتې غاړې امېل څخه کړه جوړه گردنې د ټوپک
د خپل باتور جانان لپاره په وربنمینو گوټو
هغې پنځه لس کاله تېره کړه د ژوند څپه پر شونډو لکه
زهر د مرگ
او اخترونو کې یې ونه لیده چا پر سرو ورغوو د نکریزو سپوږمۍ
هغې په شپه ورځ کې پنځه وخته دربار ته د خدای (ج)
د تقدس په وړمو وړله د جانان د مقدس جنگ د بري سندره
خو یوه ورځ یې جانان راغی ددې کوره پورې
جامې یې سرې گردنې سره وه په اهو نو او سرو وینو باندي
او د ټوپک له خولې یې سره او شنه لوگي جگېدل
نو چې یې ولگېدې سترگې د هغې په ولولیزو کتو
او بڼاپریزې بڼکلا
د تور ټوپک په میل یې کش کړ له معصومو زلفو
د زر کلن عفت سورکی پورنی

کوڅه کې شور شو او هاها شوه کوڅه ښکته شوله
د ښار واټونو کې د بنگو او د چرسو واټ شو جوړ
په یوه نوي ریتم
او بیا بنگیانو دوړې پورته کړې له خپلو ولو
پېغله یې گډه کړه بر بنده لکه سپینه او معصومه سپوږمۍ
او د هوس سترگو پرې جوړ کړل پر زرګي زخمونه
د پېغلي مخ باندې خورې شوې د نري رنځ د نهیلي ژوند
داوښت کولیکې،
خو پېغلي پورته نه کړه دا ځلې د خدای (ج) دربار ته
سپین لاسونه
او د نهیل شمال په مړو وړمو یې
د مات ولس ټپي اهنو ته
په نرمو شونډو ورو وویل:
(پر بردی چې څر سپلاب مې یوسي
په لامبوزن جانان مې ډېره نازېدمه.)

۲۰/۱۱/۱۳۷۲

تېمرګره-دیر

د رڼا حورو !

چې دې په سترگو کې نیولی نه ییم
ښکاري همدا چې دې بللی نه ییم

د اسو پلو منزل د هجر د ښتې
په لنډه لار درته راغلی نه ییم

هره موسکا دې زړه کې اور بلوي
په خوله ییم چوپ دننه غلی نه ییم

د نازد غرو خندا دې وړلای شمه
د غم فرهاد یم نازولی نه یم

د رڼا حورو شپه راټوله نه کړئ!
زه یې تر شونډو رسېدلی نه یم.

۲۴/۱۲/۱۳۷۲

الینگار-لغمان

د زهرو فصل

د رڼا پانې خو موبلې کړې د شپې په لمن
خیر که یو خو دا غونه شنه شول د ډیوې په لمن

د جنت مینه د بنکلا د عواطفو ستوري
موره کرلي دي د خپلې معشوقې په لمن

احساس شو مات خندا ژرېرې بنکلا نه غورېرې
چا کړد زهرو فصل شین د عقیدې په لمن

زما پر زړه د پرهرونو د سپرلي گلونه
دومره تورو نه لگېدلي دي ددې په لمن

اوس به د جام شونډو کي چپرې وي موسکا د ميو؟
د عقيدې سېلاب شو خور د ميکدي په لمن

شونډې مې رپردي زړه مې تېستي وي نه شمه چې:
خومره ژړا وه د کابل د هديرې په لمن

نورد هوس د جنتونو ډنډه کي ولېمې
ما ويده پرپردي تل د مينې د نشې په لمن

د سترگو يون، د زلفو يون، د شونډو يون جانانه!
خنګه دې يوځای کړل د خپلې ارادې په لمن؟

۲۲/۱۲/۱۳۷۲

الينگار-لغمان

چا ويل چې د گلونو بنا به وړان شي؟

چا ويل چې د جنت حورې به وزانگي د اور په تنابونو
په پستو گلابي شونډو
په ورېښمينو نرمو پښو؟
چا ويل د قاف د غره دېوان به راشي
د وحشت د عقيدې له اباسينه
او زموږ د ارمانونو د جنت ناوې به تاوه کړي
د خپلو هوسونو د زهرونو د شپو جام کې؟
چا ويل زما د مينې په کابل کې به (يزيد) راژوندي کېږي
جوړوي به د گلونو له سرونو درمندونه
نړوي به د ښکلا د عواطفو محلونه؟
چا ويل يو چنگيزي شمال به بيا له پورته راشي

د مینو د گلپانو په رنگونو
د مالو د غیرت په میوندونو
او د گلو بنار به بیا له سره وران شي
د وحشت په ځناورو او د پوانو
او په خپلو چنگیزیانو یزیدانو؟

۱/۱۱۳۷۳

الینگار-لغمان

ولوليز پسرلى

دارمانونوزپه مې دې يووړ
لكه د ورځې روح چې شپې يووړ

د غريزې د ميوو مست سبباوون
تورې راكښلې عقيدې يووړ

د ولوليزې ځوانۍ سور پسرلى
په يو نظر رانه هغې يووړ

د ژوندون روح رانه په نوم د جنت
پر دین مینې معشوقې یووړ

لامود قهر په تاو سپږي هیلې
خه که ارمان مو تر کعبې یووړ

عشقه تباه شو ستاد حسن لمر
چاپه سره زور چاپه پلمې یووړ.

۱۹/۱/۱۳۷۳

نصرو کلا - کابل

د اوښکو احرام

(د یوې ګډې مشاعرې په ترڅ کې)

((که چاپېرله تورو سترګو لامل په کار دی
غله په زړونو لګېدلي پام په کار دی))

چې زنجیرد مغولیزو وختو مات کړي
یو خوشال مې د منصور د قام په کار دی

ستا د ښکلو او شپړینو شونډو زور ته
ګلې ماغوندي فرهاد بدنام په کار دی

د سهار په رڼاګانو ډېر شکمن یم
زما مینې ته سکنی ماښام په کار دی

چې ستا سرې کافرې شونډې رنگ په عشق کړي
زما زړه ورته موسکي اسلام په کار دی

ستا د مینې د بنکلا طواف ته یاره
درنو او بنکو یو سپین احرام په کار دی

د کابل حسین زرگیو شهیدانو
د یزید د وزخ کې نور قیام په کار دی

د وطن د حسن پانې مې باد یووړې
ورته نورد تر رحم نظام په کار دی

د احساس د نوح بېرې په ډوبېدو ده
د غمیزو د توپان فرجام په کار دی

د هوس ستوري دې خاندي تاج محل کې
مور مینو ته د عشق مقام په کار دی.

۱۳۷۳ / چنگاښ

پېښور

او د گلو د سندرو اتني بيا له سره وړان شو

زمانې د زمانې لمن نيوله،
شپه د ورځې، ورځ د شپې د روح په وړانگو
د تقدير مزو ترله

زېږېدل په کې د لمر ژوندون ستوري
د گل پېغلو له سورکو نازکو شونډو
سندريز تفکر زړونو کې وزر و غوړولی
عقيدې و عواطفو ته ځيگر په لاس نيولی
د گلونو د سندرو اتني جوړو
نخېدل ورته د مينې د غاټولو ځيگرونه
تاوېدل ترې د وړمو د تخيل د بن گلونه

خو يو (چا) له كومه راوړ
د كينې د زهرو جام
د پستو پستو خبرو له خوړو ميو نه جوړ
او نږدې يې كړ د مينې عقيدې د سوركو شونډو تر سرونو
عقيدې لا په سر نه و اړولې د كينې د زهرو جام
چې د شونډو د احساس پر زړه يې راغلل خزانو نه
په زړگي كې يې شول مړاوي د بنكلا د عواطفو سره گلونه
نو شوه ټوله عقیده د زهرو روح د قهر سيند
بيا يې لوټ كړل د سپېڅلو احساساتو ارمانونه
د وږمو د سپوږمۍ حسن د خوږې مينې وزرونه
او د گلو د سندرو اتن بيا له سره وړان شو.

۱۶/۱/۱۳۷۳

کارگري قصبه- کابل

يو جانان او يو جام

چي دنيا په لوري گام اخلو
موري يې له زلفو انتقام اخلو

د مقدس اور عبادت وي مينه
خو دي يې له شونډو نه الهام اخلو

د روح وطن يې راته رنگ کړ په غم
اوس يې هم نوم په احترام اخلو

نمروډ وختونه شي شداد شي امام
هرڅو که ذکر د اسلام اخلو

عشقه دا ستاله غورېدلي جنت
مورېو جانان اخلو يو جام اخلو.

۱۳۷۳/زمري

خواربه خواربه زخمونه

سترگې مې ډکې شوې د اوبنکو د لمبو له تاوه
د زړه پردو کې مې د غم زلزلو جوړه کړه د وهم خپه
زرگی مې وایي چې د خپلې معشوقې مخ کې په زوره زوره وژاړمه
او د احساس لمبې سرې کړمه په خپلو چغو
خو دې گلپانې معشوقې مې په سورکیو او چاودلو شونډو
چې د سیلیو گرد یې ناست و پر خوږو انتگو
او د زرگی له هر یو تاریې خڅېدلې وینې
د حال په ژبه راته ورو وویل:
(زه پرتا خومره نازېدمه
تا په سرو شنو د پوانو خرڅه کړم مینه.
د سترگو توره نو اوس:

ماته مې خپل غمونه ډېر دي
په لويه لار كې راته مه ژاړه مېنه))
نو ما چې ټيټه كړه احساس سرد ويده تفكر سورگرېوان ته
زړه راته وويل زما معشوقه ((خاوره)) د دردونوله بڼې
د حقيقت په ژبه
خومره خواره خواره زخمونه سپري.

۱۷/۱/۱۳۷۳

نصرو كلا - بگرام

د ستورو قافله

سترگونه ستاد مخ ډيوه تېروو
ځکه ترورانگو لاندې شپه تېروو

د زرگي پانې غورېدلې پرېږده
ورته د ژوند ټپي کيسه تېروو

ستاد موسکا د پسرلو په هيله
پر زرگي ژوند لمبه لمبه تېروو

هر اسوبلی مې شي منصوره وینه
ژوندون په دار لکه نشه تېروو

شهید وطنه! ستا د زړه پردو کې
یو وخت د ستورو قافله تېروو

شونډې پر شونډو راته کېږده موسکې
روح ته د سره دوزخ وږمه تېروو

د خدا پېغلو وړبلونه تیت کېږي
د یون د هیلو جنازه تېروو.

۷/۸/۱۳۷۳

کاڅري قصبه- کابل

مراوی جانان

چې هم دې فکر هم ایمان شي جانان
خومره به مینې درته گران شي جانان

د زړه په پانو مې بلېږي هجر
کاشکې چې پرڅه شي باران شي جانان

د روح غوتې مې په کې وغورېږي
ماته هم دین شي هم قران شي جانان

د تخیل په وزرو خپرېم ورتنه
خیردی که ستوری د اسمان شي جانان

دومره گلونه پري د اوبنکو شيندم
چي په شمپرلويي ستومان شي جانان

بيا به مې پرېوزي دگرېوان پر کلي
چي مې تر اوبنکو نه ارزان شي جانان

چي د خپل زړه د بنار جندي وويني
خومره به مې راوی را روان شي جانان

درد به دې وي خو محسو سپري به نه
چي هم پردی شي هم دې خان شي جانان

وري د لونگو بنار ته بنکلي پښتو
گوندي چي (يون) ددي ((کاروان) شي جانان.

دسمال

يو گل دې له وړبله نن شمال راوړی دی
زما سوو داغونو ته يې شال راوړی دی

زما پر مړاوي روح باندي دې وشيندل گلونه
خه رحم دې په زړه کې ذوالجلال راوړی دی

د شعر زړگی مې گل شو پته په شونډو کې موسپړي
کوم چا ورته د تاد سترگو خيال راوړی دی

د خو کلونو درد مې په يوه شپه کې هېر کړ
ريبار مې ستاسو کور ځنې دسمال راوړی دی

اشنا واک دې منم چې هم مې بنکېل هم مې ازاد کړې
يوه لاس کې دې جال او بل کې تال راوړی دی

جانانه تندي ورین کړه بیا یې مینه باندې کېږده
د زړه له وینو جوړ مې درته خال راوړی دی.

۱۵/۲/۱۳۷۴

کارگري قصبه- کابل

د مینې پیغمبر

یو سپین د سبا ستوری وم سهر وژلی يم
د گل د شونډو پر خه ومه لمرو ژلی يم

په زور نه يم مات شوی بڼکلیه پورته راته گوره
د تاپه نوم یې یاره په هنرو ژلی يم

کوم څوک چې مې په زړه کې پیغمبر د مینې جوړ کړ
د روح پر کور مې ناست دې پیغمبر وژلی يم

ددغه كلي پېغلي او منگي پر ما خبر دي
گودر يمه وژلي مازيگر وژلي يم

د كوم مغول لښكر مي د زړه ښكار كې پلي نه دي
شمشاد په وينو سور يمه خيبر وژلي يم

په دې كې د رقيب د تورې نښه گوره نه شته
د خپل دلبر په غېږه كې دلبر وژلي يم.

۱۳۷۴/ زمري

كابل

د سرو ټپونو کان

د زلفو په تيارو کې دې په نور نيولی يم
بس زه خودې د ظلم په تنور نيولی يم

سهر په وينو رنگ کړمه ما بنام په اوښکو لوند
د وخت امام دا زه څنگه تر بور نيولی يم

د زړه شيمه مې نه شته هسې مينه مينه واييم
دې لوز ته چې هم ټينگ يم غرور نيولی يم

دا شونډې پانې پانې چې ورېږي پر ما هسې
جانانه بيا دې كوم غم ته ضرور نيولى يم

د ستورو پت خو هغو جادوگرو شغلو مات كړې
دې تندر نوزه لمر په كوم قصور نيولى يم

د زړه د پرهرو پتري مې چوي خنډېدى نه شم
د سرو ټپونو كان يمه ناسور نيولى يم

چا وي غېږه جنت، شونډې شراب زلفې وږمې دي
دا حكه ورتنه زه همېش ترور نيولى يم

۹/۲/۱۳۷۴

مکروريان-کابل

د پانو مومن

ما بنام شو خور د سهرونو پر بام سيوری کوي
لکه کوم زهد چې د شونډو پر جام سيوری کوي

لمر راخپري له مغربه د نمرود په گوتو
د شرق د بنکلو لمر گلو پر قام سيوری کوي

د پيغمبر فکر ژوندی دی خود زړونو پر تخت
په وينو سوريو د جاليزه امام سيوری کوي

ددې بنسار وژل د پانومون نه شي کړلی
دومره هونبیار دی چې پرونو په پام سیوری کوي

زړه مې لمبه شي چې دې زلفې پرمخ وغورځوي
کفرته گورم چې پرنسکلي اسلام سیوری کوي.

۱۳۷۴ل کال

د صراط پل

چې ستا په تخيل مې تخيل نيولی دی
منمه د گل شونډو کې مې گل نيولی دی

دا خال د سپين تندي دې پا کوم د زړه په توره
مورتل په تاترو باندي مغول نيولی دی

د زړه وينې مې خاخي لاس دې لري که جانانه
(کوم دېبو) غوندي دې سخت لکه کابل نيولی دی

مجبور به دهر بنکلي د خندا په لمبو سوزي
دا زړه چې موهر چاته په منگول نیولی دی

د مینې قاتلان یې ځنې څرنگه تېرېږي؟
زما مظلوم ملت د صراط پل نیولی دی

په سترگو کې دې یون شوم زړه کې یون په خوله کې یون شوم
دې مینې دې څه بنکلی تسلسل نیولی دی.

۱۳۷۴/مرغومی

د جام جنازه

يو شور شو د جامونو شو قيام په ميکده کې
چا وي پرون ساقي شولو اعدام په ميکده کې

سهر د لمر په وړانگو جوړوي تسبيح له ستورو
د روح امام يې ناست وي هر ما بنام په ميکده کې

ساده زړونو سجده کړه د محراب په لور په مينه
د فکر ستورو وليده امام په ميکده کې

له سترگو يې د اوبنکو پانې ورو ورو توپدلي
د جام جنازه پورته کړه بل جام په ميکده کې

تر سپين قرانه لاندې د جامونو ډنډه کې گورم
د مکر ذاهد بيا ترې احرام په ميکده کې

د زړه د وطن بنار مې يو ځل بيا په وينو لامبي
نن بيا نرخ ټاکل شوی مې د قام په ميکده کې

۱۳۷۴ل کال

کابل

د سندرو په وزرونو

يو عشق مې لوبولو د سندرو په وزرونو
كوم چې رانه شهيد كړلو د زغرو په وزرونو

شمه شمله لوگي شو د غره غېږې ځنې پورته
خه اوږدې لگېدلې د نښترو په وزرونو

يو د بود قاف د غره په ځنگلونو كې مېشته دى
د ژوند ډولې مې وړي د سوداگرو په وزرونو

د بنسار د پېغلو خال وړي او د غاړو امپلونه
يو دوه ماران راوړي جادوگرو په وزرونو

خه لودی د گلاب گلاب سرونو په وطن کې
يو اور خو خدايه بل کړې د لوگرو په وزرونو

پرون رمه له غره نه راغله کلي ته يوازې
خه سره وينه پرته وه د گورگورو په وزرونو.

۵/۲/۱۳۷۵

کابل

شهيد غرونه

دميني ستوري مي غاتول نه دي
خكه زرگي مي پرې راټول نه دي

غرونه شهيد دي، د بنسټي بوري ناستي
ورته امپل د گلو شپول نه دي

زرونه مو اخله خندا مه راکوه
دميني بنار دي کار په ټول نه دي

خپې خپې دريا به غلی درومه
د ژوند ماڼیو مې سندر بول نه دی

ستونی زبېښي د بنار د هرې پانې
له میو ډک یې لاکنډول نه دی.

۵/۵/۱۳۷۵

کابل

څلور شپې

د ژوند سندرې ليکمه د گلو په څولو
د شعر ځيگر مې وينځمه د بنکلو په څولو

د وهم دېو څلورو شپو کې تېر کړلو له ستوني
کوم بڼار چې و جوړ شوی د نتلو په څولو

د يار ستړی احساس مې په کې ورو ورو خوبومه
د زړه سيوری مې لوند دی د سنځلو په څولو

دی جوړ زموږ له وینې، دی جوړ د چاله مینې
د ژوند خراغ بل نه شو د بناغلو په خولو

د شنې جلگې له پاسه کره پر سپینو لېچو دمه
کوم چا درته وینځلي د شنو ولو په خولو

اشنا لاس دې نږدې کره چې په سترگو ورته خیر شم
د بخت ستوری مې گورم د منگولو په خولو.

۲۸/۵/۱۳۷۵

کارگری قصبه-کابل

ستوري لمرونه

د جانان شنه خندا مې بيا له کومه لوري راځي
د غزل او بڼکو کې مې بيا د مينې توري راځي

دلته هر غم قدم په پام ږدي بيا بڼکلا لټوي
د تلې بڼار دى غم هو بڼييار دى سودا گوري راځي

د شعر مېوه مې زېر پخنه ده بازار نه لري
د ژوند پر هر فصل مې ډول ډول سيوري راځي

بیا تلی سپین امام د قاف د ځنگلونو د پو ته
زموږ د اوبنکو هیلې بیا په هغو پلوري راځي

زړه کې مې گرځي یوه گرمه شان وږمه د پښتو
د قلم نوکې ته مې ټول ټکي سرزوري راځي

بیا مې د زړه ارمان موسکې شي بیا شي مې راوی غوندي
چا وې وطن ته دې لمرونه چا وې ستوري راځي.

۱۳۷۵ل کال

کابل

د روح سپېڅلی زور

د هیلو شونډو کې مې پانې بیاتمر نیسي
پس له کلونو مې گلونه بیا گودر نیسي

زه یو سېلاب شومه د اوبنکو او سړو اسو پلو
دی راته لار کې د سپېرو شگو سنګر نیسي

دا چې شمله یې راتیتېږي نه، جگېږي پسې
دا خو پرې خدای (ج) د خپلې مینې خپل وزر نیسي

پرون يې سر کې وه نشه د فرعونیت د فکر
نن راته خړې خړې گوري ځان او تر نيسي

دا خود روح سپېڅلی زور دی د خدای ﷻ عشق وینځلی
په یوه وړانگه چې د ټول تورتم لښکر نيسي

بیاد نازو بچيو و تړلې توري تر ملا
چا د گورگین د مرگ ویل چا وې شیبیر نيسي.

۲/۳/۱۳۷۲

کابل

د شعر پري

د بنکلا سيمه شپې نيولې ځانته بنار جوړوي
د ژوند په هرواټ کې د دار له پاسه دار جوړوي

موربه د لمر وړمې شهيدې کړې د شپې په کانو
اوس موله کلي پټ تېرې بله لار جوړوي

ما ځنگوي د تيارو څنو کې د خداي (ج) په نامه
ځانته د ژوند په نوم يو بنکلی سپين سهار جوړوي

ربه د تا په نوم مې ژوند اخلي په خپله گټه
د وخت واکمن څومره هوښيار دی څه بڼه کار جوړوي

کله د بنو په نوم قربان کله د بدو په نوم
دا فرښتې څومره په سخته زما بار جوړوي

د شعر پري مې مروره شوه د شعر له روحه
سپينې خبرې دې له شعر ځنې شعار جوړوي.

۱۳۷۵ل کال

کابل

سندريزه وږمه

د ژوند په هر فصل مې ځي راځي غميزه وږمه
د زړه په پاهو کې مې رپي دا دوديزه وږمه

زه د وږبښمو د رباب تارو ته خوب کومه
جانان مې خيال باندې راشيندي اوسپنيزه وږمه

شهيده وړانگه يم د خپلو ستورو شپو وژلې
زړه کې مې بله ده د خپل غشي اوريزه وږمه

د ژوندون هر واک کې مو جوړ دی وژنځای د گلو
لکه بيرغ پرې باندې رپي ارمانيزه وږمه

موربه غاټول زړونه قربان كړل په همدې هيله چې:
د ساندو كلي كې به راشي سندريزه وږمه

شمه زړه، پورنې زوردي، منگي زوردي خوهم
خومره خوږه خوږه ترې اوري پتمنيزه وږمه

د جنگ اسونو مې د دښتو گلان ټول سترې كړل
خدايه يو ځل خو پرې خوره كړې سوله بيزه وږمه.

۱۳۷۲ کال د غويي ۲۶ مه

کابل

د شعر حجاب

د ژوند مړاوي سندرې مې رباب کې راولم
د وينو شپو كيسه د عشق كتاب کې راولم

دا سر ربه! مات شوی دی، تیت شوی چاته نه دی
خو تاته یې پنځه وخته محراب کې راولم

نن بیا د غزا ډول د هندو کش په سر غږېږي
سپېرې طالبې څنې مې په تاب کې راولم

د نقد ملایان گرځي له دُرو سره په بنار کې
د شعر پېغله مې ځکه په حجاب کې راولم

زما ترلي لاس وو ستا درني درني خپپرې
يو وخت خوبه اشنا دا په حساب كې راولم

د سره قهر غلامه بيا د چا غپرې ته درومي!
د سپينو وړانگو تاوبه په كولا ب كې راولم

خندا موسكى موسكى شي چې پر شونډو د كبانو
يو شور خود سندر و په درياب كې راولم

په دې به هم د ډېروله زړگوشي لمبه تاوه
دا وړان د زړه وطن چې نغمه باب كې راولم

۱۳۷۵ كال د كب ۱۷مه

لغمان

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل

یون د حاجي

محمد خان زوی

پر ۱۳۴۶ ال کال،

د لغمان ولایت د

الینگار

ولسوالۍ

دنیا زیو په یوې

روښنفکرې

کورنۍ کې

زېږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې یې د الینگار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني
ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او
په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۶ ال کال له نوموړې لېسې
څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ ال کال د کابل پوهنتون د ژبو
او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ ال کال له
نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته
د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ ال کال په نوموړې څانګه

کې د ماسټرۍ دوره پیل شوه، یون په ډبرنبه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د (پوهندوی) علمي پورې ته رسېدلی دی، پر استادی سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلي)) او ((شمشاد)) مجلو د چلوونکي دنده هم په نښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکي ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنگه د یو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرگې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرگې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرگې غړی، بیاد جرگې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرگې د لومړي منشي په توگه انتخاب شو. استاد یون په دې جرگه کې تر خپل وروستي وسته خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد د بنمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرگې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرگې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول. استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرگه کې د نوموړې جرگې د دارالانشاد غړي په توگه خپل فعال رول ادا

کړي. ټاکل شوي وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنگسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو. ملګرو ملتونو (UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تردې لوره دنده دروسپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادی ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادی سربېره لا تر اوسه دا دنده پرمخ وړي. استاد یون پر ۱۳۸۵ ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلواک لیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیويي او ټلويزیوني مرکو کې یې د واقعیتونو او حقایقو د څرګند بیان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنگ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او

مشران دي، د استاد يون نظريات خپلو شخصي او تنظيمي گټو ته خطر بولي، نو ځکه يې په ټينگه مخالفت کوي زه ددې شاهد يم، هر کله چې يون کومه ليکنه او مرکه کړې، نو دده پروړاندې يې مثبت او منفي غبرگونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرگونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سياسي بهير کې يې ډېرې نامشروع گټې ترلاسه کړي او ځانونه يې مطرح کړي دي.

مثبت غبرگونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد يون په دغسې سختو اغزنو او تنگو شرايطو کې بيا هم خپل فرهنگي، سياسي او ټولنيز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنگي کار، چې تاسو يې اوس په مسلسل ډول گورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېريو نيم کال راهيسې پرې په منظم ډول کار شوی، او ډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اېښودل کېږي، په داسې يو دولتي دفتر کې چې بوختياوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنگي کار سرته رسول اسانه کار نه دی. استاد يون پر خپلو فرهنگي کارونو سربېره د گڼو فرهنگي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توگه هم خپل فرهنگي رول ادا کړی، په پېښور کې يې د دوو المان مېشتو فرهنگي ټولنو (د افغانستان د کلتوري ودې ټولني) او (د پښتني فرهنگ د ودې پراختيا ټولني) د همکار په توگه د بېلابېلو ليکوالو په لسگونو

اشار، ايديتو او چاپ کړي دي دغه راز يې په سلگونو کورنيو مشاعرو، ادبي غونډو او سيمينارونو کې ونډه اخيستي ده، خپله يې هم په لسگونو مشاعرې، سيمينارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي

سربيره پر دې، په يوزيات شمېر، ملي او نړيوالو کنفرانسونو کې يې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړي ده. دلته به يې د اشارو يادونه وکړو:

اشار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	خرنگوالی	چاپکال
• متکور	لومړۍ شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دويمه شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

• هيلې	گډه شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• نيمگړي ارمانونه	د حيران شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• د لوونو فصل	گډه شعري ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• د نازو اناياد	د سيمينار د ليکنو ټولگه	دويم ۱۳۸۷
• داستاد الفت نثري کليات	داستاد الفت نثرونه	درييم ۱۳۸۷
• سيندونه هم مري	د اسحق تنگيال شعري منتخبات	دويم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

• د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه		
	د پوهنوال روستار تره کي اثر	دويم ۱۳۸۷

- د افغانستان فرهنگي ميراثونو ته يوه کتنه
دويم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جگړې جنايتکارانو محاکمه
دويم ۱۳۸۷

د- يونليکني:

- د اماراتو سفر د اماراتو يونليک
دويم ۱۳۸۷
- که يون دی يون دی د اروپا يونليک
لومړی ۱۳۸۷
- د پنتاگون ترخنډو د امريکا يونليک
لومړی ۱۳۸۷

ه- خپرنې او شننې:

- د محمد گل خان مومند اند و ژوند ته يوه لنډه کتنه
دويم ۱۳۸۷
- استاد زيار د پښتني فرهنگ يو ځلاند ستوری
دويم ۱۳۸۷
- د کابل پوهنتون د ادبياتو پوهنځي پښتو کتابښود
دويم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنگ ته اوبستي زيانونه
دويم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت
شپږم ۱۳۸۷
- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل
دويم ۱۳۸۷
- ساينسي پرمختياوې
دويم ۱۳۸۷
- بېړنۍ لويه جرگه ولسواکي او زورواکي
دويم ۱۳۸۷
- انديال خوشال
لومړی ۱۳۸۷
- هيله د خپلو سريزو په لمن کې
لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري يون
لومړی ۱۳۸۷
- فرهنگي فقر
لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې
لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ايډيال
لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په وړېمو کې
لومړی ۱۳۸۷

- افغانستان په سياسي کرليچ کې لومړی ۱۳۸۷
  - پښتو ليکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
  - اوسنی رسنی لومړی ۱۳۸۷
  - که نړيوال ماته وځوري؟ لومړی ۱۳۸۷
- خدای (ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم
تاند لري، الله (ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په
فرهنگي کارو زیار کې ورته دنور زغم او اوسپلې هیله لرم.
په درناوي
وفالرحمن وفا
کابل-افغانستان

pə oruno ke səndərə

(songs in the fires)

By:
M. Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-09-9

د خپرونو لړ: (۱۰)

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**